

RUDOLF KURCZAB

Działanie prostigminy przy i po morzyskach oraz niedowładach czynnościowych przewodu pokarmowego w przebiegu ochwatu i mięsnochwatu u koni*)

Streszczenie

Zespół Katedr Patologii i Terapii Zwierząt Domowych Uniw. Marii Curie - Skłodowskiej
Kierownik: Prof. Dr TADEUSZ ŻULIŃSKI
Z Kliniki Chorób Wewnętrznych Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu Marii Curie - Skłodowskiej
Kierownik: Prof. Dr ZDZISŁAW FINIK

Wymieniając czynniki zewnętrzne i wewnętrzne jako przyczynowe w schorzeniach przewodu pokarmowego koni uważa się za czynnik najważniejszy zaburzenia w czynnościach ruchowych pozostających w związku z zakłóceniem równowagi w nerwowym układzie wegetatywnym, który w myśl teorii „nerwizmu“ Pawłowa odgrywa w tym wypadku szczególną rolę. Należy zwrócić uwagę na prace Bykowa i jego szkoły oraz na metodykę terapii uczonego radzieckiego Terechowa, leczącego schorzenia morzyskowe u koni drogą blokady nowokainowej.

Przyjmując podział kliniczny Boczarowa i Wiślickiego schorzeń morzyskowych na grupy: 1) bolesnych skurczów i 2) zatkań, zaznaczyć należy iż w dobie obecnej leczenie morzysk powinno zmierzać do ustalenia działania rozmaitymi środkami na układ wegetatywny i usuwania zatorów.

Biorąc pod uwagę wybitny wpływ układu wegetatywnego wpływającego i regulującego czynności ruchowe przewodu pokarmowego za pośrednictwem przekaźników (receptorów), które według Walawskiego, Szabuniewiczza, Fadiejewa i innych wydzielają się pod wpływem bodźców z zakończeń nerwowych układu nerwowego przywspółczulnego (cholinergicznego) acetylocholinę (trimetyl-oksy-etyl-aminę) i współczulnego (adrenergicznego) sympatyny — noradrenaliny (1-o dwuoksyfenylo-etanolu-metylo-aminę), należy podkreślić rolę bodźca prostigminy (parasymptotonicum, stabilizator acetylocholinę) będącej estrem dwuetylokarbaminowym metylosiarczanu m-oksyfenylo-trójmetylaminy.

Na podstawie statystyki szeregu klinik oraz Kliniki Chorób Wewnętrznych Zwierząt Domowych Wydz. Wet. U.M.C.S. za okres 5 lat (1946 — 50) bardzo duży odsetek bo 81,21% przypada na morzyska, a z tego na schorzenia jelit grubych 66,33%. Odsetek śmiertelności odnotowany w księgach klinicznych wynosił 8,50%.

Pomyślnie wyniki uzyskane przy jednorazowych dawkach prostigminy u zwierząt (morzyskach u koni i zatkaniach u psów) za granicą a w kraju u ludzi skłoniły mnie do wypróbowania tego preparatu na liczniejszym materiale klinicznym, tym bardziej iż w piśmiennictwie polskim z dziedziny weterynarii nie znalazłem w tym kierunku żadnych wzmianek.

Do badań w okresie od I.III.1948 — 28.II.1951 r. używałem prostigminy wet. „Roche“ z darów Don

Suisse w postaci wodnego wyjałowionego roztworu z zawartością w 1 ccm 0,0025 g środka czynnego.

Pominę tutaj piśmiennictwo szwajcarskie, niemieckie i francuskie o stosowaniu preparatu u zwierząt, jak również wyniki własnych badań przy podaniu podskórnym prostigminy na materiale klinicznym obejmującym poza grupą 6 koni bez objawów morzyska, 5 (z 20) w stanie po morzyskowym, 5 (z 16) w przebiegu ochwatu i 5 (z 14) w przebiegu mięsnochwatu prócz przypadków poza klinicznych.

Na podstawie uzyskanych spostrzeżeń w badaniach wstępnych stosowałem preparat podskórnym w dawkach frakcjonowanych w granicach od 1 — 5 ccm wzrastających lub obniżających uzależnionych od stanu treści jelit i jej konsystencji.

Doświadczenia przeprowadzone na wspomnianym materiale klinicznym i poza klinicznym pozwalają wysnuć następujące wnioski:

1) Prostigmina jako preparat syntetyczny okazała się dobrym środkiem pobudzającym ruchy robaczkowe przewodu pokarmowego;

2) Może być stosowana we wszelkich przypadkach, w których występują zaburzenia w czynnościach przewodu;

3) Działa skutecznie przy lekkich lub dłużej się utrzymujących zaleganiach i zatkaniach jelit zwłaszcza grubych w połączeniu ze środkami rozmiękcżającymi, rozpuszczającymi i osłaniającymi;

4) Działa również skutecznie w przypadkach, w których wskazane jest szybkie opróżnienie jelit;

5) Najwłaściwsze działanie występuje przy stosowaniu dawek frakcjonowanych. Już po upływie kilku minut pojawia się wzmoczenie ruchów robaczkowych nie prowadzących do żadnych powikłań;

6) Działa dłużej niż inne leki o podobnym działaniu (np. Pilocarpina, Arecolina);

7) Nie wywołuje ubocznego działania na narząd krążenia, oddechowy i ośrodek regulacji ciepłoty wewnętrznej.

Działanie Prostigminy we wszystkich przypadkach może być stale kontrolowane na podstawie stanu czynnościowego przewodu pokarmowego (ruchów robaczkowych i defekacji) oraz badaniem rektalnym w kierunku stwierdzenia stanu zawartości i spoistości treści.

Uzyskane wyniki są zachęcające, przyczyniają się niezależnie od poprawy stanu zdrowia zwierzęcia do skrócenia rekonwalescencji i przywrócenia jego wartości użytkowej.

*) Praca w całości ukaże się w Annales U. M. C. S.